

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Brevet francez nu se primește.
Abonamentele nu se retrimit.
Brevet de publicitate:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inserate mai primește în Viena
K. W. Hasenauer & Vogler (Otto
W. H. Schalk, Alois Herndl, M.
Dobner, A. Oppelt, J. Donnerberg; în
Budapesta: A. V. Goldberger, Eck-
stein Bernat; în Frankfurt: G. L.
Dobner; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 6 cr. și
10 cr. timbru pentru o publi-
citate. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o
seră 10 cr. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU IV.

„Gazeta” este în fiș-care și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 176.

Brașov, Luni, Marti, 11 (23) August

1892.

Brașov, 10 August v.

Incordarea dintre Cehii și Germanii din Boemia a luat în timpul din urmă proporțiuni îngrijtore și nu se poate asemăna, decât poate numai cu încordarea ce există la noi în Ardeal între Români și Unguri.

Nu-i vorba, deosebirea între raporturile dela noi și din Boemia e destul de însemnată, dăr în ce privește ura minorității doritoare a domni în țară în contra majorității și a nisuițelor ei de egală îndreptățire, stăm cam totu pe aceeași treptă. Intoleranța supremațiilor germani din Boemia nu rămâne multă îndărătul intoleranței minorității privilegiate maghiare din Ardeal.

Să ne inchipuim un oraș de pildă ca Turda, care a devenit maghiar, dăr să află în mijlocul unei populațiuni curată române și vomă avé o iconă despre situațiunea orașului Iglau din Boemia, care este german și formeză o insulă în mijlocul unei populațiuni curată cehice.

În apropierea acestui oraș boem s'a întâmplat conflictul sângeros între Cehi și Germani, despre care vorbim mai jos, și care nu numai, că a produsă nespusă amărăciune în Boemia, dăr formeză și obiectul unei discuțiuni viue și pasionate în pressă.

Foile germane susțin, că Cehii au fost provocatorii, ér foile cehice pretind tocmă contrariul. Adevărul pôte fi pe o parte, orî pe alta, orî numai la mijloc între amândou părțile; cercetarea, decă va fi imparțială, va constata în cele din urmă, cine pörtă vina acelu conflict.

Decamdată e de ajuns să șcim, că între Germani și Cehi s'a întâmplat un conflict sângeros la Iglau, care aruncă o lumină foarte tristă asupra stării lucrurilor în Boemia.

Foile cehice o spun categoric, că isvorul amărăciunii este intoleranța Germanilor față cu minoritățile cehe, ce locuesc în ținuturile germane. Aceste minorități pretind pe temeiul drepturilor omului și alu legi, ca naționalitatea loră să fiă respectată, își pretind dreptul loră național pe deplin și neștirbit.

„Nici articuli ațitatori ai foilor germane, nici atacurile loră réuvoitoare”, dice „Politik” — „nu ne voru reține de-a reclama acest drept al nostru, și nu se va face linisce în Boemia până când puterea publică nu va sci să facă a se respecta legea chiar și dinaintea celor mai îngâmfați șovinisti germani. N'avem lipsă nici de violență nici de putere spre a imprima Boemiei un „timbru cehic”, căci nu pretindem altceva, decât ca nimăni în această țară, să nu i-se facă imposibil de ași manifesta naționalismul său”.

Adevărul este, că Germanii boemi în ținuturile, unde elementul loră formeză majoritatea, vreu să se îngrădescă în contra unei eventuale înmulțiri și întăriri a elementului cehic. De acesta se temă ei tocmă așa, că-i va cupleși, cum se temă Ungurii la noi de elementul român. De aici vine atitudinea dușmănoasă a Germanilor contra minorităților cehe, cari locuesc pe teritoriul, ce-lu reclamă ei numai pentru germanismul, de aici intoleranța loră față cu justele postulate cehice.

Ne aducem aminte aici de-o observare, ce amă făcut-o mai de nultă asupra luptelor naționale dintre Cehi și Germani. Amă dîșit adevă, că în Boemia se tracteză în prima liniă de-o cestiune de putere. E vorba, că cine să fiă stăpân peste țară, germanismul orî slavismul?

În punctațiunile pactului dela

Viena, Germanii reușiseră a împărți Boemia în două, într'o parte germană și într'alta cehică, în firma speranță, că astfel voru scăpa de predomițațiunea elementului ceh și voru asigura viitorea isbendă a germanismului, care are un razim puternic în împărăția vecină. Cehii au simțit în cătrău tinde politica germană și de aceea se opun cu atăta hotărîre esecutării acelu pact.

Slavismul nu vreu să capituleze dinaintea germanismului, în Boemia, nici chiar cu condițiunile cele mai favorabile. De aceea Cehii se luptă cu atăta energiă pentru asigurarea drepturilor minorităților cehice în ținuturile germane, de aceea se opun separării administrative a teritoriului boem, de aceea, în fine, stăruesc așa de mult pentru dreptul public alu Boemiei.

Germanii de altă parte fac totu posibilul ca să paralizese acțiunea Cehilor și să împiedece realizarea postulatelor lor.

Acum foile germane se folosesc de ocaziune pentru a ațita din nou, exploatând casul dela Iglau în mod tendențios în contra poporului cehic. Și în acesta lucrare a loră sunt susținute de foile șoviniste din Pesta, cari împreună cu cele din Viena strigă după măsuri represive. „Neue fr. Presse” vorbește chiar de posibilitatea unui regim alu sabiei în Austria. Ceea ce-i supără și pe unii și pe alții mai mult este, că motivul esceselor din cestiune este curat politic și că caracterul conflictelor e curat național.

Aici e marele pericol! Acesta o recunoscem și noi; dăr cu măsurii represive nu se va puté delătura, ci din contră se va mări. Cehii declară, că nu se voru spăria nici de sabiă, ci voru continua lupta pentru drept în orî-ce im-

prejurări și — ce e mai caracteristic — declară, că preferă un regim cinstit alu sabiei, domniei Germanilor liberali, séu a vr'unui guvern birocrat, amicilor!

CRONICA POLITICA.

— 10 (22) August.

Din Londra se telegrafiază, că parlamentul engles a fost închis fără discurs alu tronului și adevă până în anul viitor. Programul de acțiune alu partidei liberale s'a și împărțit deja. Sir Charles Russel, noul procuror general, a ținut în 17 l. o vorbire într'o mare adunare liberală, în care accentua ca cea dintău datoriă a noului guvern, rezolvarea cestiunei irlandeze, pe basă drăptă și sănătoasă. Afară de cestiunea home-rule, parlamentul se va ocupa cu reforma electorală englesă. Decă camera lordilor va respinge home-rule, atunci guvernul se va apuca de alte reforme. Decă și aceste voru fi respinse de camera lordilor, atunci în doi séu trei ani se va nasce cestiunea, că ore voința poporului, exprimată prin reprezentanța camerei comunelor, va puté fi desconsiderată prin camera lordilor, care nu este reprezentanța poporului.

Diarele publică toastul următor rostit de prințul Bulgariei la banquetul pentru aniversarea urcării sale pe tron: „După o absență prelungită, dîșe principele, mă regăsesc cu bucurie în mijlocul d-vostre. Călătoria mea în străinătate, unde numele Bulgariei a fost incuzjurat de respect, m'a făcut să simt încă odată într'un mod mișcător câtă sunt de solide legăturile, cari mă unesc patriei mele și vouă, domnilor, cari constituiți gloria și puterea sa. Sunt foarte încuragiat și întărit de primirea cordială, entusiastă, ce am găsită la curte și pe lângă reprezentanții opiniei publice în Englitera, precum și prin relațiunile mele cu cercurile competente înseminate ale societății europene și ale vieții politice. Acesta con-

„FOILETONULU GAZ. TRANS.”

Masca.

Novelă venețiană de F. de Gaudy.

Șirul celu lung alu salelor și alu salinelor pompoze din palatul procuraturii, era splendid iluminat. Mii de lumini de cără schinteiau de pe girandole și luminau în infinit, înmulțite de părți împodobiți cu oglinzi. Ochiul privitorului abia se puté obișnui cu marea de lumină din aceste salone.

Era într'o séra de carnaval din 1730. Totu ce în Veneția putea avea pretențiune la nascere nobilă și la calități fizice se afla adunat în salele procuraturii. — Procurorul era renumit pe timpul acela prin frumșetea fiicelor sale — singura gloriă, care încă nu se vestejise.

Deși societatea adunată aici era solemnă, nu ca vârtejul de carnaval de pe piața San-Marco, din teatre, séu din alte localități publice, — cu toate acestea nici unul dintre ospăți nu se retrăgea

dela farmecul electric, dela splendoră bucuriei generale. Fiș-care se simțea fericit că să scuture, cel puțin pentru câteva ore, cătușele vieții de tote zilele. Patricianul părea liber de eticheta severă a clasei sale, precum și femeile frumoșe se simțeau libere de supraveghierea părinților și soților lor.

Roiul de măști furnica prin sală. Cavalerii se străduiau, ca prin cuvinte lingșitore să aducă omagii damelor lor, ascultând când șoptele lor misterioșe, când disputând cu frumoșele lor adversare. Alții, la cari sentimentele gingașe luau numai un rang inferior, se imbulzeau în jurul meselor de joc, la cari patricianii țineau banca.

Este cunoscut, că în timpul acela numai nobilii aveau privilegiul, de-a lua în public banii concetățenilor lor și masele compacte, cari incunjurau comorile seducătoare, sumele, ce se perdeau séu se câștigau, dovedeau, că privilegiul acela era urmat cu sumpătate de nobilii patriciani.

Un contrast ciudat cu vieța agi-

tată și sgomotoasă a adunării, forma un tânăr elegant cam în vîrstă de 21 ani, care cu brațele încrucișate și posomorît sta în nișa unei ferestre. Din deschideturile masei sale luceau doi ochi negri și infocați, cari pentru ca să fi fost frumoși ar fi trebuit să aibă o privire mai blândă — privirea lor însă arăta acum o neliniște sufletescă, o dispozițiune dușmănoasă. Acestu tînăr isolat era nobilul Ugo Gricci.

Când un tînăr patrician de 21 de ani, într'o séra de carnaval, rămâne necredincios obiceiului séu, refuză vinurile de Cipru, nu învrednicește cu privirile sale pe femeile frumoșe, ci stă într'un ughi roșund și unghiile și filosofeză asupra nimoniciei ființei omenești și asupra nestatorniciei bunurilor pămîntesci, trebuie să aibă motive puternice pentru acesta. Eu totdeuna am aflat, că tinerii sunt foarte simțitori față cu meditațiunile morale, atunci când n'au bani — și casul acesta era și cu d-lu Ugo Gricci. Înainte cu o jumătate de oră peruse în joc toți banii, pe cari îi avea și pe lângă aceea o sută de ze-

chine pe parola sa de onore. Cum însă va plăti suma acesta, nu sciea.

Tatăl lui Ugo era un sgărcit și jumătate, cel mai sgărcit dintre toți oamenii de pe teritoriul întins alu republicei. Dela dîșul tînărul Ugo nu se putea aștepta la nimic. Și mai era un alu doilea mijloc, că fără bani gata să-și plătescă datoria, adevă de-a face nouă datorii. Signor Ugo însă nu se gândea la mijlocul acesta, fiindcă n'avea de loc credit în Veneția. De-aceea avea totu dreptul, după părerea mea, ca să-și blasteme césul în care s'a născut și să dorască mórtea.

O lovitură ușoră de evantaliu îl deșteptă pe Ugo din meditațiunile sale melancolice. Două femei cu măști negre se apropiară încet de el și acum cu un zimbet misterios păreau, că așteptă rezultatul provocării lor galante. Ele sêmăneau una cu alta, ca două picături, aveau aceeași mărime, aceeași taliă sveltă, și același păr negru, și imbrăcate în același costum elegant.

(Va urma).

stitue pentru noi un succes prețios în cariera noastră așa de plină de greutate. Nu mai puțin sunt fericiți de bună voință, ce curtea suzerană a dovedită poporului meu și mai ou semă primului meu consilier, căruia îi exprimă aș multumirea mea pentru direcțiunea afacerilor guvernului în lipsa mea de 3 luni din principat. Bău, domnilor, întru fericierea și prosperitatea poporului meu multă iubită. Trăescă Bulgaria!

*

Cu privire la politica esternă a noului guvern engles scrie ziarul rusesc „Vest. Jevropy“ următoarele: „Pentru tripla alianță, condusă de Germania, a fost lucru de importanță, ca să se scie pe partea ei pe puternica stăpânitoare a măriilor, care în cazul unui războiu european să rețină flota franceză și rusescă. Cu căderea cabinetului Salisbury, dispar speranțele și aspirațiunile de mai înainte, ca Anglia să ia parte activă în afacerile politice internaționale continentale. Partida lui Gladstone nu va sprijini planurile ambițioase ale Italiei, nu va apăra interesele austriace în Peninsula balcanică și nu va lua nici o îndatorire față de tripla alianță, și decât Anglia nu va fi oredincioasă sistemului de neintervenire, atunci mai curând se va pune pe partea celorlaltor. Puterile din tripla alianță nu se vor mai putea baza pe o acțiune a Angliei în favorul lor; întreprinderii politice în Orient, nu vor mai simți mâna ocrotitoare a Angliei și multe, ceea ce până acum s'au întâmplat fără pedecă, d. e. în mica Bulgaria, acum vor deveni anevoioase, ba chiar imposibile.“

Alți IV-lea Congresul de pace.

Etă unele din propunerile de căpetenie puse la ordinea zilei la congresul alți IV-lea universal de pace, ce se deschide aș la Berna (Elveția).

Primele propuneri sunt relative la reglementarea și asigurarea materială și morală a congreselor viitoare.

Astfel, Federațiunea Internațională a păcii și arbitragiului din Belgia, a emis între altele următoarele:

Să se adopteze un regulament pentru toate congresele viitoare. Secțiunea de propagandă are de scop discuțiunea mijloacelor, menite a câștiga opiniunea publică la diversele popore civilizate; a reclama, în locul războiului soluțiunea pacifică a conflictelor internaționale. Secțiunea de legislațiune are de țintă elaborarea dreptului internațional, atât public cât și privat, precum și creațiunea organismelor însărcinate d'ale formula și aplica.

Secțiunile, elvețiană și danesă, esprimă dorința ca congresul să ceară guvernelor, printr'un apel adresat lor un ajutor direct în scopul de a asigura funcționarea și întreținerea biroului internațional permanent al păcii:

Propunerea d-lui Alfred H. Love, din Philadelphia:

„De câte ori se va ivi vr'o dificultate amenințătoare, de a face să nască un războiu între națiuni, societățile de pace ale acestor națiuni trebuie să informeze imediat despre acesta pe biroul internațional, care la rândul său, va avisa pe toate societățile păcii, din toate statele, pentru ca ele să se adreseze guvernelor respective în vederea unei soluțiuni pacifice a neînțelegerilor.“

Propunerea d-lui I. M. Wallace, vicepreședintele soc. „Universal Peace Union“ din Philadelphia, conține între altele un desiderat în deosebi interesant și care, vorbind drept, este ideea primordială a acolora, cari au pus bazele întrunirilor internaționale de pace:

„Congresul păcii, întrunit la Berna, decide că ar fi de dorit să se constituască un tribunal internațional de arbitragiu, care să judece neînțelegerile, fiă naționaliste, fiă comerciale, dintre state.

Societatea „International Arbitration and Peace Association“, din Londra, a emis următoarele propuneri, cari tind a defini liniștea și a reglementa atribuțiunile șisului tribunalului:

1) „Cari sunt scopul, metoda și limitele arbitragiului?“

2) „Fi-va trebuință de unul, sau de mai multe tribunale de arbitragiu? Acest tribunal, sau aceste tribunale, fi vor fi permanente, sau numai instituite pentru un număr anumit de ani? De către cari autorități vor fi ele constituite? Care ar fi inițiativa lor? Cine ar numi pe membrii acestor tribunale, și ce condițiuni vor trebui dășii să implinescă?“

3) „Este ore de dorit, ca toate tratatele internaționale încheiate ca convențiuni permanente, sau numai pentru o perioadă indefinită, să conțină dispozițiuni în vederea reviziunii lor periodice de către părțile contractante?“

Propunerea d-lui Blymyer, din America:

„Decă vre-una din națiunile contractante refuză de a se conforma unei deciziuni arbitrare, ea va ave dreptul de a invoca o comisiune extra-ordinară, care va judeca din nou diferendul și care va pute pune — decât va afla de oviință — în interdicțiune comericiul direct și indirect al națiunii, care de astă-dată nu se va supune deciziunii luate.“

Altă propunere plină de dreptate: „Istmurile și strimtoarele umblate de către comericiu trebuie să fiă libere, și neutralizarea lor trebuie să fiă garantată de către toate puterile maritime.“

Etă acum, pe de altă parte, tot în acesta ordin de idei, propunerea semnată, Felix Moscheles, care — fidelu originei sale — accentuează mai multă tendințele cosmopolite:

„A se prezenta congresului un studiu asupra mijloacelor de a reduce la juste limite importanța, ce se dă astăzi cultului sentimentului național.“

Lăsăm să urmeze acum propunerile despre cari am făcut deja amintire în numărul nostru del 1 (13) August și cari se referă la slăbirea sentimentului național la popore.

Răspundând la o propunere a societății „Păcii perpetue internaționale“, care invită biroul internațional să procedă la o anchetă privitoare la reclamațiunile acolora naționalități, cari se cred vătămate în drepturile lor, *Comitetul congresului* a pus la ordinea zilei următoarea moțiune:

„Cestiunile privitoare la studiarea națiunii naționalității, a raporturilor, ce trebuie să existe între concepțiunea umanității și aceea a naționalității, a ideii iubirei de patrie, ce este a se întipări juimeii, mai departe cestiunile privitoare la studiarea cultului esagerat al sentimentului național și a plângerilor cutăroru naționalități, se predau esaminării unei comisii speciale, care va fi aleasă de congres.“

SCRILE ZILEI.

— 10 (22) August —

Dela Asociațiunea transilvană. În programul festivităților arangiate din incidentul adunării generale s'a făcut ulterior modificarea, că balul se va ține *Sambătă* în 15 (27) August, er concertul *Duminică* în 16 (28) l. c. Spre a da înviațiunile de lipsă pentru în cuartirare, oșpeții vor fi primiți în 14 (26) și 15 (27) l. c. la fiecare tren de membri de-ai comitetului arangiator, cari vor purta insignii (cocarde roșii). Tot în vederea acestui scop cât și pentru vinderea biletelor de bal, banchet și concert, comitetul arangiator a instituit în edificiul *tipografiei Archidiecezane* (Colțul Stradei Măcelarilor și a Poplăcei) un *biro central*. Se atrage repetit atențiunea publicului asupra împrejurării, ca să bine-voescă a se insinua pentru încuartirare și banchet *celu mult până în 12 (24) August la d-lu Dr. Corneliu Diaconovich, în Sibiu*, fiindcă la dia contra comitetul arangiator nu ia răspunderea pentru eventualele neajunsuri.

—x—

Ungurii din Turda — și „Gott erhalte.“ Cu datul de 20 August primim din Turda următoarea scire: În 18 l. c. fiind ziua Maj. Sale monarhului, s'a celebrat în biserica rom. cat. din Turda serviciu divin cu mare pompă. Se afla tocmai

pe atunci în Turda miliția reg. 64 de infanterie. Conform unui obicei vechiu, după terminarea missei festive, musica militară întonă imnul împărătesc „Gott erhalte“. Dér abia încep musica și publicul unguresc, în frunte cu preoții desbrăcați de ornatele lor, părăsire biserica, lăsându pe ofițeri și miliția singur în biserică. Incidentul acesta a produs o via indignațiune în ceroul ofițerilor. Generalul a întârșit toate festivitățile, ce se proiectaseră, ba a revocată chiar și espedarea biletelor la un banchet, ce era s-lu dea în onora funcționarilor superiori. — Ungurii din Turda au apucat pe povârșitul prăpastiei și deci li-e tot atâta: ducă-se unde i-o duce strechia șovinismului lor murdar!

—x—

O ciocnire sângeră între muncitorii români și maghiari. Lui „Egyetértés“ i se scrie din Petroșeni, că între muncitorii Români și unguri dela minele de cărbuni din Uricani s'a întâmplat dăle trecute o ciocnire sângeră. Fôia ungurescă dice, că pricină de certă ar fi datu muncitorii români. Lupta s'a început c'o ciocnire a muncitorilor împărții în două grupe: români și unguri. Aușindu-se vestea acesta, mulțime de români din apropiere, dice „Egyetértés“, s'au grupat în jurul muncitorilor, cari începuseră atacul. S'a chemată îndată miliția și gendarmii, cari abia au putut potoli și liniști pe „Valahii turbați“. Pe teatrul de luptă au rămas mulți răniți. „Egyetértés“ dice, că pricina, pentru care Români s'au sculat contra muncitorilor maghiari, este împrejurarea, că la minele de cărbuni de acolo s'au început lucrări de colonizare cu cari a fost încredințat Neuhäuser Lajos din Budapesta, er acesta a angageat la lucrări numai muncitorii unguri, ceea ce a supărat mult pe muncitorii români.

—x—

Infrațire ceho-croată. Invetători boemi au sosit în Agram, ca să viziteze espositia croată pentru mijloce de invetământ. La gară au fost întâmpinați de peste 2000 de ômeni, cari li au făcut furtunose ovațiuni. După aceea întreaga mulțime în frunte cu Cehii au străbătut stradele orașului, cântându cântece cehice și croate și aclamându pe Dr. Gregor, Starcevic și pe alți conducători slavi.

—x—

Direcțiunea postelor și a telegrafelor. cu sediul în Sibiu, după cum i se telegrafiază lui „Pester Lloyd“, va fi transferată în ziua de 23 August la Clușiu. Edificiul pentru instalarea ei este deja gata.

—x—

Praful fără fum. O discuțiune via s'a inițiat cu privire la fabricarea prafului fără fum pentru armata austro-ungară, la fabrica din Pojon. S'a pretins mai întâi, că agenții ministrului de războiu au trebuit să refuze cantități însemnate din acest praf, pentru că nu răspundea condițiilor cerute. În urma acestui refuz, fabrica ar fi suspendată lucrările sale, și apoi er le a reluat. Tote acestea șgomote au fost desmințite în mod oficial. Dér etă acum, că diarele opoziției maghiare revin asupra cestiunii și anunță interpelări energice în delegațiune. După aceste articole nici praful fără fum fabricat în Austria, nici cel care se produce în Germania n'ar fi de bună calitate; nu e practic de cât praful francesc, al cărui secret e păstrat cu îngrijire. În fața emoțiunii, ce cauză această campanie a diarelor ungare, se așteptă o declarațiune categorică a ministrului de războiu pentru a liniști opiniunea.

—x—

Bagagiul pe tramvai. Dela administrațiunea căii ferate din Brașov primim încunosințarea, că de aș înainte se primesc bagage pentru transport, pe toate liniile unde circulează tramvaiul.

Bagagele se pot preda imediat la ori și care loă unde tramvaiul stă pentru a lua călătorii. Decă reprimirea bagagelor nu se pôte face îndată după ce tramvaiul se opresce și călătorul respectiv se dă jos — precum: gara Brașov, Bartolomeu, Satulung și Promenad (Brașov) — atunci ele se depun, după cât e posibil, pe linia de călătorii a pasagerului, de unde se pot primi ori și când.

—x—

Logodnă. D șora Maria Mihalescu și d-lu Titus Davidescu s'au logodit în Predelu. — Felicitările nostre!

—x—

Colera în Rusia. Se semnală în mai multe puncte ale Rusiei, între altele în guvernamentele Nijni-Novgorod și Saratov, nou turburări. Șgomotele ridicole, cari au produs turburările din Iunie urmăz a ciroula. Diarele rusesci aduc în fi-care și relațiuni ciudate asupra incidentelor, la cari aceste șgomote dau nascere. Se scrie din Bogorodsk (guvernamentul Moscovei), că cea din urmă întrunire din sat a fost din cele mai tumultuoșe; șeful cantonului propunend instalarea unei ambulante, vocea sa fu acoperită de strigătele: „Nu, nu! nu voim, nu e coleră!“ Când se restabili liniștea, șeful cantonului voi să revină asupra acestei cestiuni și să i incredințeze; șgomotul deveni atunci și mai mare; întrunirea fu disolvată fără a se putea întreține cu alte cestiuni locale. La Elisabethgrad (guvernamentul Kherson), un avis publicat de polițiă ne pune în curențulu unui incident destul de vesel: revolta s'a lășit printre gospodarele orașului, în urma șgomotului care s'a răspândit în timp de-o șeptămană, că comisiunea sanitară hotărise să oprască facerea dulcețelor și a licheurilor la domiciliu; a trebuit să intervină autoritățile pentru a pune capăt revoltei, care s'ar fi întins foarte repede.

—x—

Concert. Musica orășenescă face cunoscut, că este aplecată a corșpunde eventualelor dorințe ale publicului, privitoare la schimbarea programului pentru concertele din zilele 23, 24 și 25 August n. c. ce se vor ține în hotelul „Pomul verde“ și „Central Nr. 1“. A se adresa la biroul pentru străini, sau la direcțiunea musicii orășenesc.

Serbările Slovacilor.

Amă amintit deja, că în zilele de 16, 17 și 18 August s'au ținut în orașul central slovac, *T. St. Martin*, o seri de serbări naționale slovace, pentru cari s'au făcut mari pregătiri cu șeptăman înainte din partea naționaliștilor slovaci. Organul național slovac „*Narodnie Noviny*“, căruia revine meritul principal în lupta pacinică pe tărâmul cultural-național al Slovacilor, a îndemnatu mereu pe cetitorii săi, să ia parte în număr cât se pôte mai mare la serbările din *T. St. Martin*, unde inimile, cari bat pentru redășteptarea Slovacilor subjugati de supremația maghiară, se vor întări împrumut și se vor însușeși, pentru a continua cu stăruință și bărbăție lupta, ce are o țintă atât de măreț pentru poporul slovac.

Serbările dela *T. St. Martin* au fost arangate din incidentul adunării generale a Reuniunii femeilor slovace „*Jivena*“. Totu cu ocaziunea acesta și-a ținut adunarea lor generală și acțiunii societății „*Dom*“.

Programul a fost următorul:

În 16 August reprezentațiune teatrală, teatrul fiind înșesat cu public, care în mare parte consta din preoți și ștudenți. În 17 August acțiunii societății „*Dom*“ și-au ținut adunarea lor generală. Președintele Mateu Dula a ținut o lungă vorbire în care a dezvoltat activitatea societății. Secretarul Petru Halassa a raportat, că 142 acțiuni încă nu sunt cumpărate. În urma acesta președintele

a provocat pe cei de față să între, ca acționari, în societate. Dl. *Svetozar Hurban Vajansky* a cedit un raport asupra stării muzeului național. Muzeul acesta a fost al societății desființate „*Matica*”, și lucrurile cele mai de valoare le-a confiscat guvernul unghuresc, deportându-le pe seama muzeului din Pesta, fără a mai ține seamă, că ele constituie avere străină de care a se atinge este o crimă. Numai astfel s'a putut întâmpla, că muzeul dispune azi numai de 4900 opuri. Petru *Bula* a propus, să recerce guvernul unghuresc a preda pe seama societății „*Dom*” biblioteca și colecția de documente și alte obiecte, ce le-a luat în urma desființării „*Maticii*”.

Tot în 17 August s'a ținut adunarea generală a „*Jivenei*”. Reuniunea posedă 4428 fl. 33 cr. S'a ținut o prelegere publică intitulată „*Vieta noastră socială*” de presidenta reuniunii *Elena Soltes*. Apoi a avut loc un banchet în localitățile societății „*Dom*”, care a ținut până târziu noaptea.

În 18 August oșpeții au făcut o excursiune în pădure, unde s'a aranjat și o petrecere cu joc și cu cântece naționale slovace.

Din incidentul acestor sărbări studenții universitari din Bucuresci au trimis ziarului național slovac „*Narodnie Noviny*” următoarea telegramă, cu data de 5 (17) August:

„*Tinerimea universitară română salută adunarea voastră și urază succesul deplin reprezentanților poporului slovac. Prin o acțiune comună și energică va triumfa cauza celor drepti.*”

Conflictul dela Iglau.

În zilele trecute s'a întâmplat un conflict sângeros între Cehi și Germani, lângă Iglau (Boemia). Foile germane, cari exploatează acest conflict în favoarea politicii lor, descriu faptul astfel: O corporațiune germană, care se întorcea din Iglau fu atacată în Autontenthal de lucrătorii Cehi ai fabricii *Moravetz*. Cehii ar fi aruncat cu petrii în trăsurile, în care se aflau Germanii, cari fură greu bătăuți și răniți.

Ziarul „*Politik*” însă publică arătarea criminală, ce a făcut-o doamna *Moravetz*. În această espune densa cum a decurs totă afacerea dicându, că Cehii au fost provocați de Germani și anume: În 15 August n. c. se apropiară nisee trăsuri de localitatea *Vonau*, din cari se coborâră nisee *Nemți*, ce insultară pe mai mulți Cehi, fete și feciori, cari cântau cântece cehice. După aceea se apropiă o trăsura, în care se aflau mai multe dame, între cari și d-na *Mozavetz* și soțul ei. *Nemții*, cari erau din Iglau, începură să-i insulte strigându: „*Câni boemi, jos cu Boemii!*” Intr'aceea se apropiară mai mulți lucrători Cehi, cari însă fură primiți cu lovituri de bici și baston de către *Nemți*. Ba aceștia și impușcară asupra fabricii *Lucrătorii* năvăliră apoi asupra *Nemților*, cari atacară fabrica. Se născu o încăierare sângeroasă, în care fură răniți mai mulți Cehi și *Nemți*.

D-na *Moravetz* încheie arătarea ei, dicându, că *Nemții* au atacat proprietatea ei, rupându gardurile și cauzându mari pagube; de aceea să fiă trași înaintea judecării.

O convorbire cu Caravelov.

Correspondentul ziarului „*Times*” la Sofia publică rezultatul unei întrevederi ce a avut zilele aceste cu *Caravelov* în închisoarea în care e deținut. Estragem din această narațiune următoarele pasagi:

Fostul prim-ministru și regent al Bulgariei e încarcerat într'o stațiune de poliție, situată la extremitatea orientală a orașului. Celula sa e un pătrat de 10—12 picioare; ea are două ferestri mici și e destulă luminată pentru cetit;

un pat mic e pus în mijloc; o deschidătură, prin care se poate zări din curtea închisorii, e făcută în ușă.

D. Caravelov pare îmbătrânit și palid, dăr sănătos. Am discutat mai întâi cariera sa trecută. În privința revoluțiunii din 1885, la *Filipopol*, d. *Caravelov* mi-a afirmat, că a încercat mai întâi să facă pe conspiratori, să renunțe la proiectul lor; dăr vedem în ultimul moment, că principele *Alexandru* voia să se arunce în mișcare, îl încurajă. Nu-mi esplică pentru ce s'a retras în urmă la *Tirnova* în loc să însoțească pe principe în *Rumelia* orientală. El îl declară, că n'a avut nici-o dată cunoștință de un complot pentru a de trona pe principele *Alexandru* și afirmă, că singurele deosebiri de vederi cu principele erau asupra Austriei, pe care el, d. *Caravelov*, o bănușe; în calitatea sa de democrat bulgar nu se poate încrede într'o țară, care a favorizat totdeauna instituțiunile aristocratice. Într'cătu privesc pe Rusia, ea a întins totdeauna o mână de ajutor democrațiilor balcanice.

În privința acestei din urmă țări, d. *Caravelov* negă energic, că ar fi avut vre-o dată relațiuni secrete cu densa, fiă pe timpul ministerului său, fiă în urmă, cându intră în opozițiune cu d. *Stambulov*; a fost totdeauna opus Rusiei; dăr decă ar veni la putere ar cultiva relațiuni amicale cu densa — fără însă a-i admite dreptul său la o influență exclusivă, seu preponderantă în Bulgaria. Crede, că nici un guvern bulgar nu va pute trăi fiind în opozițiune cu Rusia, pentru că țeranii și soldații le sunt cu totul devotați. Numai ofițerii sunt ostili, de temă, ca ofițerii ruși să nu fiă preferați în locul lor.

D. Caravelov crede, că guvernul d-lui *Stambulov* ar pute dura încă doi seu trei ani, dăr că va fi mai curând seu mai târziu răsturnat, petru-că are în contra lui sentimentul marelui majorității a națiunii. Reacțiunea se va face cu atât mai repede, pentru-că nu e opozițiune constituțională posibilă sub regimul de față, care nu admite nici libertatea cuvântului, nici a presei. Situația guvernului e excepțională. Succesul partidului rus ar aduce nu numai o schimbare de ministere, ci și o revoluțiune, din cauza atitudinii intransigente a țarului, față cu principele *Ferdinand*.

D. Caravelov reînnoșe protestările sale de inocență făcute înaintea curții marțiale, și negă ori ce participare la machinațiuni secrete ale Rusiei; dă ca dovadă vrăsmășia sa de morțe cu majorul *Panița*.

APELŪ

cătră tinerimea română universitară din patriă.

Colegi! Sunt aproape 30 de ani, de când antecesorii noștri, înfocați de iubire pentru limba maternă și cultura națională, au pus temelia societății de lectură „*Petru Maior*”. Dela înființarea sa, acestu focaluriu binefăcător, aruncă o insulă pe marea străinismului a trebuit necutenit să îndure cea mai vitregă sorte, ce nu odată i-a periclitat existența, dăr viulul interes al publicului român, precum și perseverența tinerimii a isbutit totdeauna — deși de multe-ori numai cu mari greutate — a respira norii amenințatori de pe cerul societății noastre.

Scopul societății „*Petru Maior*” este: Cultivarea limbii materne, cultivarea simțului național și promovarea colegialității între tinerimea din *Budapesta*.

Colegi! Ca mama dulce la pruncul său, așa privesc scumpa națiune la noi și cu totu dreptul, căci ziua de mâine e a noastră și destinele poporului român vom avea să le conducem și noi. Este deci suprema noastră datorință, să ni-zuim din toate puterile a ne pregăti pentru această sublimă chiamare și a ne face demni de frumosul nume: „*flora* națiunii”. Societatea „*Petru Maior*” încă urmărește acestu nobil scop și această este cauza pentru care ne adresăm cătră Voi—Colegi.

Suntem deplin convinși, că tinerimea română este conșoie de datorințele sale și este matură pentru a pricepe chiamarea sa; împlinim numai o datorință morală, când ne adresăm, mai ales cătră acei colegi ai noștri, cari părăsind băncile școlilor medii și intrând în viața independentă își încep studiile superioare; și la acesta ne îndemnăm și unele experiențe excepționale făcute în detrimentul reputațiunii noastre.

Societatea „*Petru Maior*” a primită totdeauna cu căldură pe toți aceia, cari i-au întins sprijin moral și material. Fiă însă acestu sprijin câtu de mare, nici când nu va pute recompensa pe deplin bunătățile, ce le oferă societatea membrilor săi.

Ve revocăm deci din nou în memoria, Colegi, datorințele, ce le avem față de această societate, și în numele neuitatului ei patron *Vă* dicem: Toți pe cari sorte vă aduce la universitatea din *Budapesta*, grăbiți sub aripile ocrotitoare ale societății „*Petru Maior*”, căci numai lucrând umăr la umăr, vom avea dreptul de a ne mândri cu toți în fața națiunii noastre.

Budapesta, August 1892.

Comisiunea de peste vară a societății „*Petru Maior*”.

Localitatea Societății: IV Sô utza 6, II, 14.

Convocare.

Adunarea generală a despărțământului II al „*Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român*” se convoca pe ziua de 4 Septembrie 1892 st. n. la 2 ore d. a. în comuna *Zărnești*, la cari se invită on. membrii și toți aceia, care se interesează de progresul poporului românesc.

Zărnești, 10 August 1892.

Direcțiunea despărțământului.

Nicolau Garoiu, *Ioan Străvoiu*,
director. secretar.

Dare de seamă și mulțămire publică.

Cu ocaziunea petrecerii de vară aranjată în 11 Iulie st. n. a. c. în *Jabenița* de către comitetul școlastic parochial gr. cat. din *Solovestru* în favoarea școlii române de acolo, au binevoit a ne sprigini ou obolul lor următorii *P. T. Domni*: a) prin suprasolviri: *P. P. Barbu*, avocat, *Reghin*. 2 fl., *Petru Uilăcan*, protopop 1 fl. *Ioan Rațiu*, preot, *Filpiș*, 1 fl. *Ales, Ternoavan*, preot, *Hodacl*. 1 fl., *Vasile Rotariu*, *Gurghiu* 1 fl., *Vasile Duma*, preot, *Jabenița* 1 fl., *Ioan Görög*, notar, *Jabenița* 1 fl., *Cserey Ferencz*, tu tor orf. 1 fl. b) Prin oferte: *Patriciu Barbu* 5 fl., *Marcu Cetățan* 1 fl., *Severu Barbu* 1 fl., *Dr. Al. Ceșuan* 1 fl. *N. N.* 2 fl. *Nicolau Mateiu*, *Chiheriu* sup. 40 cr., *Ales. Precup*, *Gyó Békás* 1 fl. *Ioan Urzicean*, *Gyó Békás* 1 fl.

Peste totu cu ocaziunea acestei petreceri s'a încasat suma de 77 fl. 40 cr., din cari subtragându-se spesele de 42 fl. rămâne un venit curat de 35 fl. 40 cr., care s'a și immanat curatorului școlastic pentru alu întrebuintă spre scopul destinațiunii sale.

Dreptu ce, prin acesta ne ținem de datorință a aduce și pe calea această mulțămire noastră cea mai cordială tuturor marinosilor binevoitori și spriginitori ai cauzei noastre.

Solovestru, 17 August n. 1892.

Gr. Br. Nistor, *D. Pescărușiu*,
preot gr. cat. curator.

TELEGRAMELE

„*Gazetei Transilvaniei*.”

(Serviciul biurolui de cor. din Pesta).

Belgrad, 22 August. Ministeriul *Pasic* a dimisionat. Șeful liberalilor *Avacumovic* a fost însărcinat cu formarea noului cabinet. Criza prin aceea a devenit acută, că regentul *Beli-marcovic* refușă a semna decretul pentru convocarea sesiunii extra-ordinare a scupștinei. Deoarece radicalii refușară formarea unui cabinet, fu însărcinat cu acesta *Avacumovic*. Ministeriul a fost compus astfel; *Avacumovic*, președinte și ministru de esterne;

generalul *Bogicsevici*, ministru de război; directorul căilor ferate *Stojanovic*, ministru de finance; rectorul *Alcovic*, ministru de interne; *Velicovic*, ministru de justiție; *Gvozdic* ministru de comerț. Cabinetul *Avacumovic* a publicat următorul program: Susținerea raporturilor bune cu toate puterile, pentru ca să asigure neutralitatea Serbiei. O severă administrațiune în toate ramurile administrative. Regularea sistemului de impozite.

Budapesta, 22 August. Față de o altă scire, suntem erași autoritativ imputernicit de a declara, că facerea prafului de pușcă fără fum continuă în cea mai mare bună ordine. Eneadeverat, că mii de țevi de pușcă se vor transforma, precum și afirmațiunea, că s'au făcut încercări pentru a înlocui activele tunuri.

Literatură.

A apărut:

Gheorghe Barițiu, 12 (24) Mai 1812—1892. Foi comemorative la serbarea din 12 (24) Mai 1892, de *Dr. Corneliu Diaconovich*. Format 8° de 88 pag. Prețul 80 cr. În partea întâi se află o descriere a laboriosei vieți a d-lui *G. Barițiu*, dimpreună cu portretul d-sale bine nimerit, ér în partea a doua sunt publicate vorbirile deputațiilor și felicitările, ce i s'au adresat ilustrului bărbat cu ocaziunea serbării jubileului său de 80 de ani.

DIVERSE.

Colera și sărutările. Lucrul se petrece pe vremea, când oamenii nu muriau atât de coleră, câtu mai mult de frica ei și când și doctorii credeau, că epidemia această se poate apuca din chiar senin cu toate măsurile preventive pe care le vei lua.

Intr'o zi un tineru intră repede în odaia doctorului, care venea dînic în familia tatălui său, și-i dîse: — „*Aoleu, doctore, sunt sigur, că m'a apucat colera*.” — „*De ce? — Ce ți lipsește?*” — „*Te rog, d-le doctoru să nu spui la nimeni, dăr la fata noastră din casă s'a arătat simptome de coleră și...*” — „*Ei și?*” — „*Am sărutat-o toomai mai înainte!*” — „*Așa?*” Și doctorul nu găsi nimic altceva mai repede defăcut, decătu să alerge la tatăl băiatului. — „*Dragă prietene*” — dîse acestuia — „*te amenință o primejdie!*” — „*Cum așa?*” — „*Copilul tău e...*” — „*Bine frate, ce e cu băiatul meu?*” — „*De ce suferi, oa un tineru așa oa el să facă curte servitorei tale?*” — „*Bine nene, dăr eu nu pot să-i urmăresc toți pașii!*” dîse tatăl speriat. — „*Dăr poți și tu să nu lași pe băiatu oa să sarute pe fata din casă!*” — „*Da, da a sărutat pe fata din casă, la care s'au ivit simptome de coleră.*” — „*Pentru D deu*” — strigă bietul tată desperat — „*atunci și eu sunt pierdut!*” — „*Ce? Nu cumva ore ai sărutat-o și tu...*” — „*Da din nenorocire!*” — „*Cred că puțin?*” dîse doctorul, schimbându la fețe, „*că ai avut atâta minte să nu-ți sêruți și femeia...*” — „*Draou să mă ia... am sărutat-o și pe ea.*” Doctorul auzind aceste, să rădîmă de un scaun, ca să nu cadă jos și cu glas tremurând strigă: — „*Atunci și eu sunt pierdut!*” Tablou!

Prezență de spirit. Un lord englesu fu atacat la 5 ore dimineața de o bandă de tâlhari. El însă nu și perd prezența de spirit, ci dîse: „*Ei domnilor, ați început azi prea de dimineață*” *Bandiților* le plăcu această, și lăsar în pace pe curajosul lord.

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu*.

Redactor responsabil: *Gregoriu Maior*.

Cursul pieței Brașov

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like 'Banote românești Comp.', 'Argint românesc', etc.

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like 'dte argintă', 'Amortisarea datoriei căilor ferate', etc.

Cursul la bursa din Viena

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like 'Bonta de aur 4%', 'Bonta de hârtă 5%', etc.

Advertisement for Iosif Csik, featuring various medals and diplomas from 1873 to 1887, and text about Portland-Cement and hydraulic lime.

De arendat.

Pe 9 ani începând cu 23 Aprilie 1894 s. v. încolo,

Moșia „SUDIȚII“

(Cacalechii vechi e Reda Barbuii din Județul Buzău) în România.

proprietatea bisericii Sf. Nicolae din Brașov (Scheiu) Transilvania. Licitatiunea se va ține conform condițiilor, în 6 Septembrie 1892 st. v. și zilele următoare în „Hotelul Bulevard“, București.

Comitetul parochial al bisericii Sf. Nicolae din Brașov (Transilvania).

909,6-2.

Avisul d-ilor abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numărul de pe fașia sub care au primit diarul nostru până acum.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa amurită și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Mersul trenurilor

ne liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Mai 1892.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, etc.) and train times. Includes a 'Nota' at the bottom.